Uczenie maszynowe, różne warianty (2)

Paweł Rychlikowski

Instytut Informatyki UWr

31 maja 2019

Klasteryzacja. Przypomnienie

Definicja

Klasteryzacja (grupowanie) to zadanie identyfikacji w próbce uczącej naturalnych grup związanych ze sobą obiektów.

Algorytm K-średnich

Algorytm przeplata dwie fazy:

1. Przypisanie każdego punktu do najbliższego mu prototypu
2. Obliczenie nowych prototypów jako **średnich** wszystkich punktów przypisanych do tego samego prototypu

Co oblicza algorytm K-średnich?

Cel

Chcemy, żeby prototyp przybliżał wszystkie przypisane mu elementy.

Daleka analogia: Prototyp jest takim elektorem, który przybliża poglądy swoich wyborców.
Każdy wyborca jest zadowolony, jeżeli ma elektora dobrze rozumiejącego jego preferencje.

K-średnich. Przykładowe zastosowania

1. Wybór palety K kolorów, dostosowanej do obrazka.
2. Sklejanie obrazka z kwadratów (kompresja wektorowa)
3. Grupowanie słów podobnych (jeżeli reprezentujemy słowa jako wektory)
    - Po zastosowaniu do fraz: odpoczynek w pięknym miasteczku $\approx$ wypoczynek w uroczym kurorcie

Co oblicza algorytm K-średnich? (2)

- Interesuje nas, aby **każdy element, jak najmniej się różnił od swojego reprezentanta** (czyli średniej, prototypu, centroidu)
- Miara: błąd średniokwadratowy, czyli

$$\sum_{x \in \text{Dane}} (x - \text{reprezentant}(x))^2$$

Definicja

Powyżej zdefiniowaną wielkość nazwiemy błędem klasteryzacji.

K-średnich jako minimalizacja błędu

Etap przypisywania

Prototypy ustalone. Każdy egzemplarz trafia do bliższego prototypu (czyli błąd maleje).

Etap liczenia średnich

Patrzymy na 1 klaster. Policzmy pochodną po c dla

$$\sum_{i=1}^{N}(x_i - c)^2$$

Błąd klasteryzacji dla jednego klastra osiąga minimum w punkcie będącym średnią punktów klastra.

Wniosek

Oba etapy nie zwiększają błędu (tzn. jeżeli coś robią, to błąd maleje). Czyli osiągamy lokalne minimum.

Algorytm K-średnich. Demonstracja (2)

- Losujemy pewną liczbe punktow na plaszczyźnie, tak aby w naturalny sposób tworzyły klastry.
- Wybieramy początkowe centra z populacji punktów
- Obserwujemy, jak działa algorytm

Popatrzmy na demonstrację `kmeans.py`
Dodatkowe funkcje: `restart`, `new`

K-średnich. Kilka uwag końcowych

- Możemy powtarzać losowanie punktów kilka razy i wybrać najmniejszy błąd
- Możemy wykonać (w celu przyspieszenia) algorytm dla podpopulacji punktów (i potem tylko 1-2 etapy dla wszystkich punktów)
- Zauważmy, że im większe K, tym (średnio) mniejszy błąd grupowania

Pytanie

Jak wykorzystać ostatnie spostrzeżenie do wyboru wartości K (wskazówka: jak wygląda wykres wartości błędu w zależności od K)

Wykrywanie nieprawidłowości

Potencjalnie bardzo użyteczne zadanie: można na przykład analizować pomiary różnych parametrów jakiegoś skomplikowanego systemu (skrzydło samolotu pasażerskiego) i zauważać, że coś dziwnego się dzieje

- **Pytanie:** Jak wykorzystać algorytm K-means do wykrywania anomalii?
- Charakterystyka anomalii:
  - Daleko od centrum
  - Najbliżsi sąsiedzi należą do różnych klastrów

Wykonanie algorytmu K-średnich i analiza poszczególnych punktów daje możliwość zidentyfikowania „dziwnych" elementów (potencjalnych nieprawidłowości).

Redukcja wymiarów

- **Cel**: „zagęszczenie danych” (umożliwiające, być może, lepsze działanie innych algorytmów)
- **Dodatkowa korzyść**: jak zredukujemy liczbę wymiarów do 2, to możemy zbiór danych ładnie narysować (i być może zobaczyć jakieś prawidłowości)
- Redukcja wymiarów oznacza usunięcie informacji, ale być może usuniemy nieistotne informacje, czyli szum.
- Przykładową metodą (omawianą na algebrze) jest PCA, czyli analiza głównych składowych

Principal Component Analysis

- Identyfikujemy osie, które odpowiadają za największą zmienność danych
- Obracamy przestrzeń i pozostawiamy tylko najważniejsze wymiary.

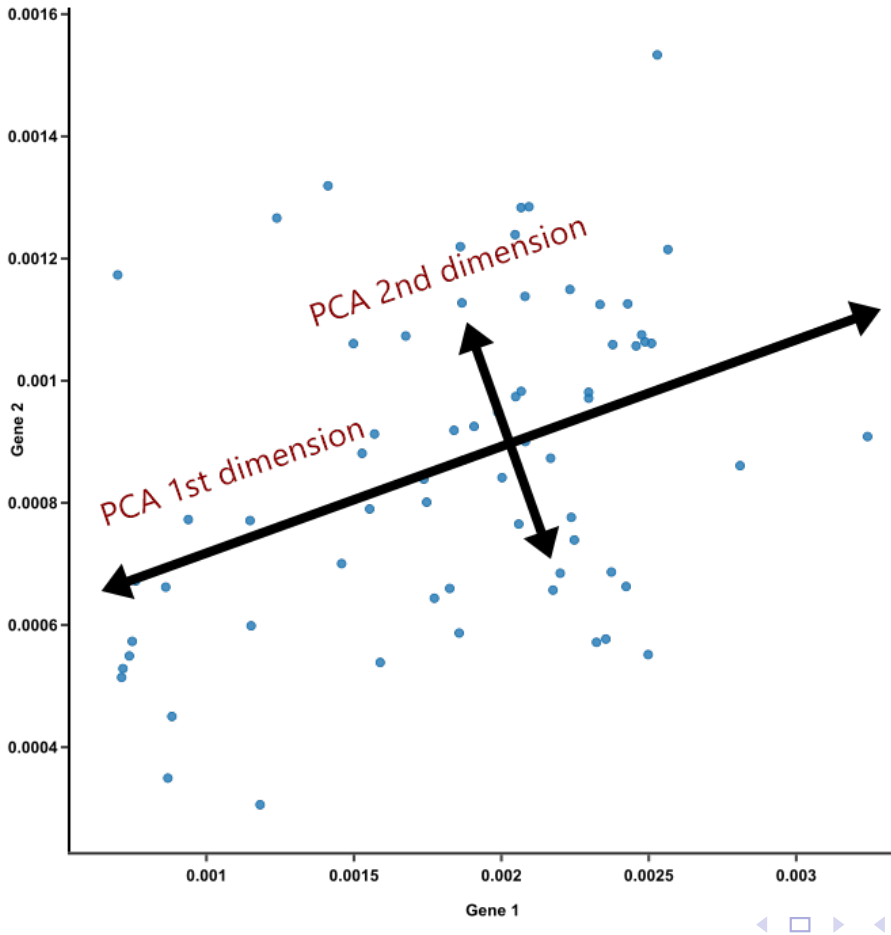

Algorytmy wizualizacji

- Mamy punkty w przestrzeni wielowymiarowej.
- Chcemy przypisać im punkty na płaszczyźnie (2D)
- Jak? (wskazówka: potrafimy liczyć odległość w przestrzeni wielowymiarowej)

Ogólna zasada

Staramy się, by odległości w 2D odpowiadały tym w oryginalnej przestrzeni (np. 500D)

Niektóre algorytmy można interpretować jako tworzenie układu punktów połączonych sprężynkami, punkty „podobne” się przyciągają, odległe – odpychają, szukamy równowagi tego układu dynamicznego.

Wizualizacja obrazów cyfr (MNIST)

Algorytm t-SNE (który można intepretować „sprężynkowo”):

MNIST dataset – Two-dimensional embedding of 70,000 handwritten digits with t-SNE

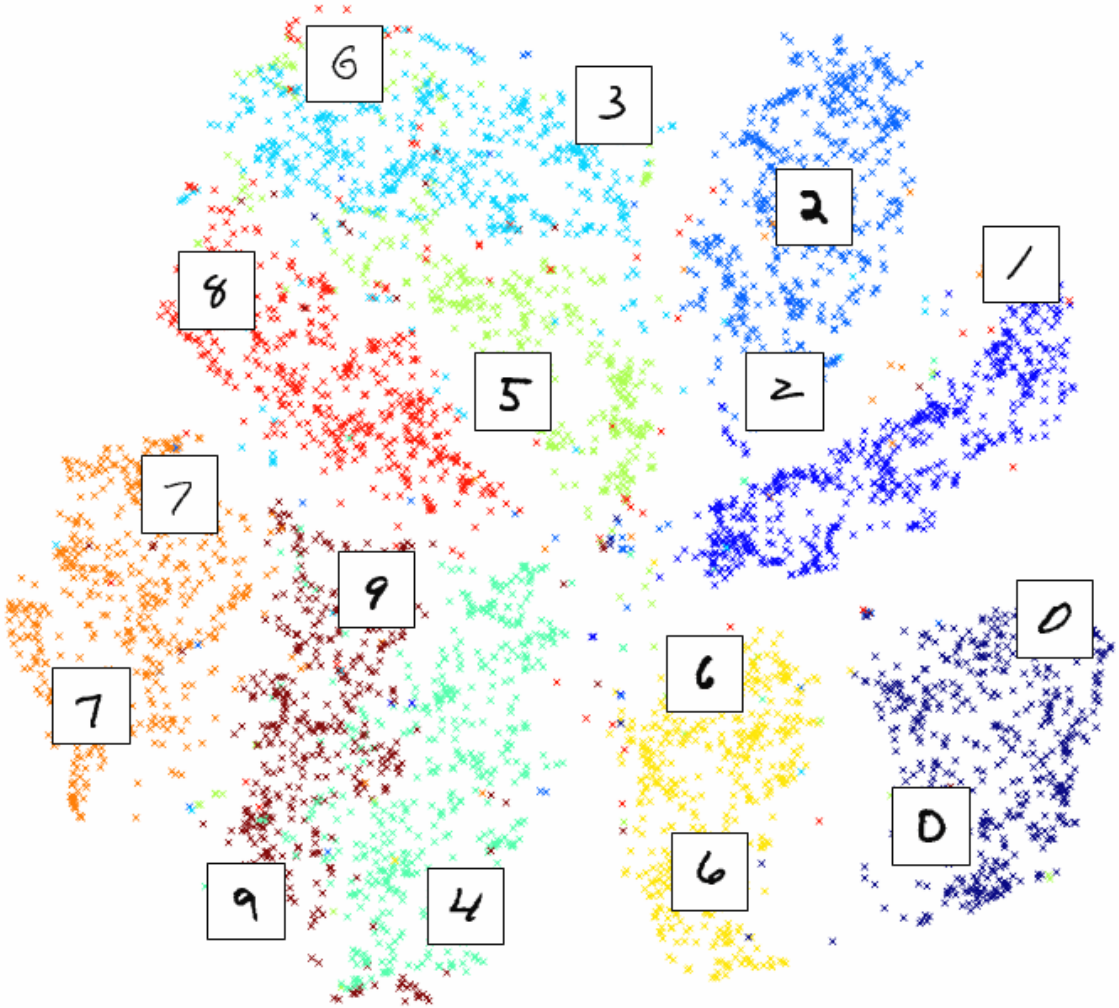

Regresja liniowa w uczeniu ze wzmocnieniem

- Definiujemy
$$\hat{Q}_{\text{opt}}(s, a; \mathbf{w}) = \mathbf{w} \cdot \phi(s, a)$$
- Weźmy grę w Dżunglę z losowym przeciwnikiem (zauważmy, że to jest MDP)
- Przykładowe cechy (propozycje?):
  - Czy jest bicie (0/1)?
  - Czy jest bicie słonia, szczura, kota (dla każdej bierki cecha)?
  - Czy ruch zbliża do jamy przeciwnika? (0/1)
  - Czy ruch jest skokiem zbliżającym do jamy?
  - Czy najbliższa jamie bierka się zbliżyła?
  - Czy podchodzimy pod bicie?
  - Czy bijemy bierkę w pułapce
  - Czy ruch jest do przodu (w lewo, w prawo, w dół)?
  - Czy zajmujemy któreś z wskazanych pól (związanych z atakiem bądź obroną)

TD-learning

- Temporal Difference Learning – metoda uczenia wartości V (używana na przykład w grach)
- Idea:
  - Generuj dane z rozgrywek
  - Naucz się wag funkcji heurystycznej analizując te dane

Uwaga

W najprostszym przypadku (czyli liniowym) mamy:

$$V(s; w) = w \cdot \phi(s)$$

Generowanie danych

Definicja

Polityka odruchów (reflex policy) – to strategia agenta, w której podejmuje decyzje analizując przybliżoną funkcję oceniającą konsekwencje działań (w grach: stany po ruchu)

- Do generowania danych możemy wykorzystać politykę odruchową (czyli naszą aktualną funkcję oceniającą)
- **Problem**: tak wygenerujemy tylko jedną rozgrywkę (albo bardzo niezróżnicowaną populację rozgrywek)

Generowanie danych (2)

Konieczne jest wprowadzenie losowości:

a) Polityka ε-zachłanna (pamiętajmy o zmianie znaczenia V dla Mina i Maxa)

b) Losowanie zgodne z prawdopodobieństwem „softmaxowym", czyli:

$$P(s,a) = \frac{e^{V(\text{succ}(s,a))}}{\sum_{a' \in \text{Actions(s)}} e^{V(\text{succ}(s,a'))}}$$

c) Dla gier z z rzucaniem kostkami (z elementem losowym) można wybierać zawsze optymalne ruchy (sama gra zapewnia czynnik eksploracyjny)

Reguła TD-learningu

- **Predykcja**: $V(s; w)$
- **Cel**: $r + \gamma V(s'; w)$ (s' to kolejny stan w rozgrywce)

Streszczenie reguły

W przypadku większości gier ($\gamma = 1$, nagroda na końcu), sprowadza się to do:

a) Staraj się, by podczas dobrych gier wartość planszy po ruchu zbytnio się nie zmieniała (dla minmaxa i optymalnej strategii powinna być ona stała)

b) Zwiększaj wartośc sytuacji bliskich zwycięstwa (wykorzystanie r pod koniec).

Ogólne zasady

- Funkcja celu:

$$\frac{1}{2}(\text{prediction}(w) - \text{target})^2$$

- Gradient:

$$(\text{prediction}(w) - \text{target})\nabla_w(\text{prediction}(w))$$

- Reguła uaktualniania:

$$w \leftarrow w - \eta((\text{prediction}(w) - \text{target})\nabla_w(\text{prediction}(w)))$$

Algorytm TD-learning

Algorytm

Dla każdego s, a, r, s' wykonuj:

$$w \leftarrow w - \eta(V(s; w) - (r + \gamma V(s', w)))\nabla_w V(s; w)$$

Dla funkcji liniowej:

$$V(s, w) = w \cdot \phi(s)$$

mamy

$$\nabla_w V(s, w) = \phi(s)$$

Porównanie TD-learning i Q-learning

Algorithm: TD learning

On each (s, a, r, s'):

$$\mathbf{w} \leftarrow \mathbf{w} - \eta[\underbrace{\hat{V}_\pi(s; \mathbf{w})}_{\text{prediction}} - \underbrace{(r + \gamma \hat{V}_\pi(s'; \mathbf{w}))}_{\text{target}}]\nabla_{\mathbf{w}} \hat{V}_\pi(s; \mathbf{w})$$

Algorithm: Q-learning

On each (s, a, r, s'):

$$\mathbf{w} \leftarrow \mathbf{w} - \eta[\underbrace{\hat{Q}_{\text{opt}}(s, a; \mathbf{w})}_{\text{prediction}} - \underbrace{(r + \gamma \max_{a' \in \text{Actions}(s)} \hat{Q}_{\text{opt}}(s', a'; \mathbf{w}))}_{\text{target}}]\nabla_{\mathbf{w}} \hat{Q}_{\text{opt}}(s, a; \mathbf{w})$$

Inne uwagi o uczeniu w grach

- Można łączyć TD learning z uczeniem polityki. AlphaGo Zero tak właśnie robiło.
- Można stosować metody poprawiania polityki/oceny:
  a) Bazujące na alpha-beta search (tak uczyć funkcję oceniającą, żeby miała „inteligencję" taką, jak poprzednia wersja)
  b) MCTS policy improvement (żeby nowa polityka udawała jak najlepiej starą wspomagającą się symulacjami MCTS)

Uwaga

Takie metody były używane w różnych słynnych programach:

1. Warcaby (Samuel, 1965)
2. Tryktrak, czyli Backgammon (Tesauro, ok. 1990)
3. AlphaGoZero (DeepMing, 2017)